

Mandøposten nr 4 1935 side 85

Af N. Th. Hansen, Mandø.
Forbindelsen med Fastlandet.

Naar en gammel Mand som jeg ser tilbage paa Barndomstiden og første Ungdomstid, kan jeg med Sandhed sige: Ak, hvor forandret. Thi Tiden har medført store Forandringer i alle Forhold her paa Øen, man sporer det alle Vegne baade i Hjemmene, i Livserhverv og Arbejde, i Folks Tankegang og Levevis, overalt er der vokset nye Forhold frem, født af nye Tanker og Ideer.

Naar Tankerne i de stille Timer søger tilbage til de gamle Dage og dvæler ved Minderne fra Barndomstiden, gribes man tidt af et stille Vemod. Der er noget vemodigt i det: at mindes de svundne Tider, og skønt mange af de svundne Dage staar for os gamle i rosenrødt Mindeskær, tror jeg dog ikke, at vi ældre, om vi kunde, vilde ønske dem tilbage; thi der var jo alligevel meget, som ikke var saa godt dengang som nu.

Øens Forbindelse med Fastlandet var i Fortiden meget elendig. Der var saaledes ikke nogen regelmæssig Postforbindelse til øen. Brevene kom kun Vejen frem, naar Lejlighed gaves. Var der f. Eks. en Vogn fra Øen paa Fastlandet for at hente Tørv, blev Brevene sendt med Vognen hjem.

Omkring Halvfjerdserne i forrige Aarhundrede var der her fra Øen to mand, som besørgede Posten fra og til Øen to Gange om Ugen for et Vederlag af 2 Skilling (4 Øre) for hvert Brev. Blade og Aviser var der ikke saa mange af som nu til Dags, saa vidt jeg husker, var der dengang kun to eller tre Aviser, men af Breve var til Tider ikke saa faa, der var jo mange Søfolk fra Øen, og de skrev ret flittigt hjem, det var derfor et meget betydningsfuldt Gode, da Postruten Mandø-V. Vedsted blev oprettet.

1. Oktober 1874 oprettedes en 6 Gange ugentlig gaaende kgl. Post. Den første, der blev ansat i dette Embede,

var H. C. Hansen. Skønt Mandørutten dengang var Danmarks besværligste og vanskeligste Postrute, var Lønningen kun ringe; men H. C. Hansen sparede sig ikke i Postvæsenets Tjeneste, samvittighedsfuld som han altid var, har han gjort mange besværlige Ture ved Vintertid over Vadehavet baade til Fods og med Baad for at faa Posten op og hjem, og tidt var disse Ture ikke uden Livsfare.

Som en yderligere Forbedring blev der i 1887 oprettet en 1 Gang ugentlig kørende kgl. Pakkepost.

1. April 1907 afskedigedes H. C. Hansen med Pension og Øens nuværende Postbud, H. C. Hansens Søn, Marius Hansen, blev samme Dag ansat i Embedet. Under Marius Hansen er der i de senere Aarsket en Forbedring med Hensyn til Postbesørgelsen af Pakker til og fra Øen, idet der nu daglig er kørende Post, saa Pakker kan faas og afsendes hver Dag med Postvognen.

1889 blev der af Staten nedlagt Telefonkabel mellem Ribe og Mandø paa Betingelse af, at Kommunen vilde betale Betjening og Husplads.

I Fortiden var Ebbevejen til Fastlandet meget daarlig, hvorfor Sejlbaad blev meget benyttet dengang. Baaden fra Øens Krydsfartøj, Krydsjollen kaldet, var altid disponibel, takket være Krydstoldassistent Johannes Withs Velvillighed, naar Lægen skulde hentes til Øens syge Folk. Som Regel var det Krydsrnatros Peder Hansen Pedersen, der sejlede med Krydsjollen til Fastlandet efter Læge. Han var altid rede til at bringe Hjælp til sine syge Medmennesker. I alvorlige Sygdomstilfælde, naar Elementerne var i Oprør, og det var absolut rødvendigt at faa Baad til Fastlandet efter Læge, var han altid Manden, til hvem man henvendte sig med Bøn om Hjælp, og aldrig bad man her forgæves om Hjælp, selvom han vidste, at han satte sit eget Liv i Fare.

Det var i det hele taget meget omstændeligt i gamle Dage, selv under gode Vejrforhold, at faa Læge til Øen; thi dengang var Øen ikke moderniseret med Telefon og Radio som nu om Stunder. Skulde der en Læge til Øen, maatte der en Mand af Sted til Ribe for at bestille Læge og Vogn. Der var tre Læger i Ribe, og dog hændte det ikke saa sjældent, naar Budet kom til Byen, at' der ingen

Læge var at træffe hjemme; der var saa intet andet at gøre end at afvente Lægernes Hjemkomst. Var de ude i Sygebesøg paa Landet, kunde det som Regel tage lang Tid, inden de kom hjem; thi naar Lægen kom paa Landet, benyttede Folk Lejligheden og tilkaldte ham hist og her i Nabolaget, hvor der var Sygdom til Huse. Naar saa Lægen endelig langt om længe kom hjem, og Budet havde faaet talt med ham, og han havde lovet at gøre Turen til Mandø, skulde Vognen bestilles. Det hørte ikke til nogen Sjældenhed, at der ingen Vogne var at opdrive, især kneb det om Søndagen at faa Vogn, og Turen maatte saa enten udsættes eller opgives. Men havde Budet været heldigt, og Læge og Vogn var rede til at gøre Turen, saa kunde denne først finde Sted ved næste Lavvandstid.

For at kunne faa den Medicin, Lægen foreskrev, maatte der en Mand med Lægevognen til Ribe. Der kunde saa gaa 2 a 3 Dage, inden Manden kom hjem med Medicinen til den syge.

Øens Folk var altid rede til at hjælpe hinanden i Sygdomstilfælde, og der manglede aldrig en hjælpende Haandsrækning, naar Lægen skulde hentes. Saaledes skulde Lægen engang over til en Barnefødsel paa øen. Det var midt om Vinteren, og der laa Is over Vaderne. Ebbevejens Riskoste var forlængst afskaaret og bortført af Isen, og da det var ved Nattetid, og Vejret var mørkt og usigtbart, og det var ved Maaneskifte, syntes det næsten umuligt at faa Lægen over.

Men Mandøerne ved, at Vanskelighederne kun er til, for at de skal overvindes, og i Vinternattens Mørke og Kulde gik fjorten Mand fra Øen, forsynede med Taagehorn og Lygter, ned over Vaderne; her tog de Opstilling i spredt Kæde fra Annelbanken og til Vedsted Strandbred for at lede Lægen over de natvildsomme Vader, og før Dagen gryede, var der bragt Lægehjælp til den nødstedte Kvinde.

. Som ovenfor nævnt blev Sejlbaaden meget benyttet i Fortiden, naar man skulde have Forbindelse med Fastlandet under Uvejrhøjvande. Hændte det sig, at Øens Søfolk, naar de rejste hjem paa Vinterorlov, kom til V. Vedsted og ikke kunde komme over Vadehavet, enten paa Grund

af Højvande eller fordi de nødvendige Søstøvler til Vandringen over Havet manglede, maatte der Baad op efter dem.

Det var næsten en fast Regel, at Øens Søfolk, naar de vilde hjem, tændte Blus paa Vester Vedsted Strandbred med et Knippe Halm. Det var gerne omkring Kl. 6 Aften at de "blussede". Saa snart Strandbluset var blevet set af een paa Øen, varede det ikke længe, før alle paa vor lille ø vidste, at nu var der een eller flere, der vilde hjem, og saa søgte man at regne ud, hvem af Søfolkene det vel nu kunde være, der "blussede", det maatte jo sikkert være den eller den, ja, og saa kunde det være en hel anden end den, de havde tænkt sig.

Saaledes gik det engang for mange, mange Aar siden. Man havde set Blus paa V. Vedsted Strandbred, og Øens Folk havde regnet ud, at det maatte være den eller den. Men da de saa kom op med Baaden til Fastlandet, viste det sig, at det var en Mand herhjemme fra, der havde været en lille Tur i Ribe og nu ikke kunde komme hjem paa Grund af Storm.

"Hvad! Er det blot dig?" blev der spurgt fra Baaden.

"Blot mig! Ja, jeg skal vel ogsaa hjem", lød det lidt overlegne Svar fra Land. Var Baaden oppe, kom de med alle, der vilde, og tidt var Baaden stuvende fuld.

Christian Bager fra Vedsted var engang kommen med Baaden. Hans kagefyldte Kurve var blevet anbragt i Bunden af Baaden ved. Forskøderne, selv havde han "pladseret" sig midtskibs. Under en Vending, som Baaden maatte gøre paa Hjemturen til Øen, banede en Mand sig Vej hen til Forskøderne for at løsne dem. Baaden gyngede op og ned og det kneb for ham at holde Ligevægten, og i et for ham faretruende Øjeblik "plantede" han til Bagerens store Forfærdelse begge sine af Tran fedtede Søstøvler midt i den ene Kagekurv, mens Baaden gik over Stag.

"Do er aap i æ Kaeg", blev der raabt med den største Bestyrtelse. Men nu var han bleven mere ligevægtig end før og svarede nok saa rolig:

"Det ved jeg godt, men nu skal Skødet gøres fast."